

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 60 0 Пс 018253 15 Рев
Бања Лука, 22.12.2016. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Росе Обрадовић, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Војислава Димитријевића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља - противтуженог Е. д.о.о. Т., заступаног по пуномоћнику Б.Б., адвокату из Т., против туженог - противтужитеља Л. д.о.о. Т., заступаног по пуномоћнику М.Д., адвокату из Т., ради исплате дуга и накнаде штете, одлучујући о ревизији тужитеља - противтуженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 60 0 Пс 018253 15 Пж од 26.8.2015. године, на сједници одржаној 22.12.2016. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Добоју број 60 0 Пс 018253 13 Пс од 17.12.2014. године обавезан је тужени - противтужитељ (даље: тужени) да тужитељу - противтуженом (даље: тужитељ) исплати на име дуга за испоручену робу износ од 173.355,64 КМ са законском затезном каматом почев од 18.4.2013. године до исплате, те на име дуга по основу уговора о зајму износ од 100.000,00 КМ са законском затезном каматом почев од 19.6.2013. године до исплате, као и да му накнади парничне трошкове у износу од 31.849,62 КМ, док је дио тужбеног захтјева за исплату обрачунате камате одбијен. Истом пресудом у цијелости је одбијен противтужбени захтјев за накнаду материјалне штете на име изгубљене добити.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 60 0 Пс 018253 15 Пж од 26.8.2015. године жалба туженог је дјелимично уважена и првостепена пресуда преиначена тако што је досуђени износ од 173.355,64 КМ снижен на износ од 95.122,44 КМ, слиједом чега су и досуђени парнични трошкови снижени на износ од 27.390,70 КМ, док је у преосталом дијелу жалба одбијена и првостепена пресуда у том дијелу потврђена.

Благовременом ревизијом тужитељ побија другостепену пресуду у дијелу којим је уважена жалба туженог и преиначена првостепена пресуда и то због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, предлажући да се побијана пресуда у оспореном дијелу преиначи тако

што би жалба туженог била одбијена и у цијелости потврђена првостепена пресуда или да се иста у том дијелу укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија није основана.

Предмет овог спора је, поред осталог, тужбени захтјев тужитеља да му тужени исплати износ од 173.355,64 КМ на име испоручене робе и износ од 100.000,00 КМ на име уговора о зајму, све са законском затезном каматом.

Чињенично стање које су утврдили нижестепени судови у овом парничном поступку је слиједеће: странке су 03.3.2011. године, а затим и 28.12.2011. године, закључиле уговор о пословно - техничкој сарадњи, у току 2012. године су закључиле и два уговора о уступању потраживања, а 10.02.2012. године и уговор о зајму; пословна сарадња странака се одвијала тако што је тужитељ испоручивао туженом сировине за производњу столица које је овај продавао иностраним купцима у складу са уговором закљученим са фирмом И.; странке се повремено усклађивале своја међусобна потраживања; дана 28.9.2011. године тужени је платио тужитељу 40.000,00 Еура у готовини и то на име дуга из уговора о пословно - техничкој сарадњи; ова уплата није евидентирана у књиговодству тужитеља.

Првостепени суд је удовољио тужбеном захтјеву, при чему није узео у обзир уплату износа од 40.000,00 Еура из разлога што између правних лица готовинске исплате нису дозвољене.

Дјелимичним уважавањем жалбе туженог и преиначењем првостепене пресуде, другостепени суд је стао на становиште да се приликом утврђивања висине дуга туженог морала узети у обзир и исплата износа од 40.000,00 Еура, што одговара износу од 78.332,00 КМ, јер није пропуст туженог што тужитељ ту уплату није евидентирао у својим пословним књигама, слиједом чега је досуђени износ од 173.355,64 КМ на име дуга за испоручену робу умањено за напријед наведени износ.

У овом ревизионом поступку је спорно да ли износ главног дуга, који између странака није био споран, треба бити умањен за готовински уплаћени износ од 40.000,00 Еура.

Према одредби члана 124. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“ број 29/78, 39/85 и 57/89 те „Службени гласник Републике Српске“ број 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04, даље: ЗОО), у двостраним уговорима, када једна страна не испуни своју обавезу, друга страна може, ако није нешто друго одређено, захтијевати испуњење обавезе или раскинути уговор. Основна дејства обавезе, без обзира на основ њеног настанка, су дужност дужника обавезе да је испуни у свему како она гласи и овлаштење повјериоца да захтијева њено испуњење (члан 262. став 1. ЗОО). Највећи број облигација престаје испуњењем. Испуњење обавезе се често назива исплата, извршење, намирење и сл. Испуњење, као редован начин престанка облигације, је прописано у члану 295.

300, а чланом 310. 300 је регулисано дјелимично испуњење обавезе (када дужник обавезу не испуни у потпуности, него једним дијелом). Ако је у питању новчана обавеза дужника (исплата одређеног износа новца), повјерилац је по правилу дужан примити и дјелимично испуњење овакве дужникове обавезе.

Стоји констатација првостепеног суда да се плаћање између правних лица мора вршити посредством рачуна, а не у готовини. Дакле, исплата износа од 40.000,00 Еура није извршена на начин уређен законом и подзаконским актима. Ради се о пропустима одговорних лица тужитеља и туженог, што је представљало и основ за њихово евентуално кажњавање. Међутим, код одлучивања о висини дуга туженог према тужитељу, ова исплата, без обзира што није извршена у складу са прописима, није се могла занемарити. Према подацима у спису те налазу и мишљењу финансијског вјештака Ј.Р., наведени износ од 40.000,00 Еура је подигнут са рачуна туженог и положен у његову благајну. У благајничком дневнику туженог је констатовано да је тај износ подигнут са благајне, након чега је предат на руке директора тужитеља, којом приликом је сачињена потврда од 28.9.2011. године. Из ове потврде као и документације туженог је видљиво да се радило о плаћању дуга по уговору закљученом између странака. Стога је другостепени суд правилно примијенио материјално право када је досуђени износ главног дуга умањио за напријед наведену уплату.

Без утицаја су ревизиони приговори да уплата износа од 40.000,00 Еура уствари представља кауцију, за који износ је купљена кожа за намјештај који је производио тужени. Како је горе речено, битно је да је наведени износ тужени платио тужитељу и да се ради о плаћању у вези њиховог пословног односа, па се тај износ морао узети у обзир приликом утврђивања висине потраживања тужитеља, јер се радило о испуњењу обавезе из уговора.

Околност што је тужени предлагао да се износ од 40.000,00 Еура одбије од износа дуга по основу зајма, а другостепени суд је тај износ одбио од дуга за испоручену робу, је ирелевантна. Битно је да је укупан износ главног дуга умањен за исплаћени износ од 40.000,00 Еура односно 78.332,00 КМ, јер би се у противном тужитељ неосновано обогатио на уштрб имовине туженог (члан 210. 300).

По оцјени овог ревизијског суда, ревидент неосновано указује и да је другостепени суд повриједио одредбе парничног поступка јер је у нејавној сједници другачије цијенио доказе непосредно изведене пред првостепеним судом. Према члану 229. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске” број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), другостепени суд може преиначити првостепену пресуду само у случају: ако је утврдио постојање повреда одредаба парничног поступка, осим у случајевима из члана 227. тог закона; ако је у сједници вијећа другачије од првостепеног суда оцијенио исправе и посредно изведене доказе те тако утврдио другачије чињенично стање него што је оно у првостепеној пресуди; ако је на основу расправе пред тим судом утврђено другачије чињенично стање него што је оно утврђено у првостепеној пресуди; ако сматра да је чињенично стање у првостепеној пресуди правилно утврђено, али да је првостепени суд погрешно примијенио материјално право; ако је првостепени суд из чињеница које је утврдио извео

неправилан закључак о постојању других чињеница и на тим чињеницама је заснована пресуда.

У конкретном случају првостепени суд је утврдио да је тужени исплатио тужитељу 40.000,00 Еура (то тужитељ није ни оспорио, а о томе постоје и материјални докази), али ту уплату није уважио из разлога што није извршена преко жиро - рачуна већ у готовом новцу. Другостепени суд је извео другачији закључак, сматрајући да околност што је исплата наведеног износа извршена у готовини није од утицаја и да је том исплатом тужени смањио свој дуг према тужитељу. Према томе, другостепени суд је имао овлаштење у цитираној законској одредби да преиначи првостепену пресуду у нејавној сједници.

Побијана пресуда је, дакле, у оспореном дијелу заснована на правилној примјени материјалног права и није захваћена повредама парничног поступка. Због тога је ревизија тужитеља одбијена као неоснована (члан 248. ЗПП).

Предсједник вијећа
Роса Обрадовић

За тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић